

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри  Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Публічне адміністрування <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Назва спеціальності	D3 Менеджмент
Назва освітньої програми	Менеджмент підприємств і організацій
Рік викладання Семестр	2025-2026 н.р. парний семестр
Викладач	Лізут Рафал Анджей, доктор економічних наук
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/lizut-rafal-andzhej/ https://scholar.google.com/citations?user=ST1prFoAAAAJ&hl=en
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+48504041977 rafal.lizut@msspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3946

Анотація до освітнього компонента

Освітня компонента «Публічне адміністрування» покликана формувати у здобувачів вищої освіти сучасного розуміння теоретичних і практичних засад публічного адміністрування як системи управління суспільними процесами в державному та муніципальному секторах. У межах вивчення освітнього компонента розглядаються сутність, принципи та функції публічного управління, механізми взаємодії органів влади з громадськістю, основи розроблення та реалізації державної політики, а також інструменти стратегічного планування та оцінювання ефективності управлінських рішень. Опрацювання освітньої компоненти забезпечує формування компетентностей, необхідних для професійної діяльності у сфері державного управління та місцевого самоврядування, а також для ефективної взаємодії з громадянським суспільством і стейкхолдерами.

Навчальний матеріал ОК «Публічне адміністрування» викладається у 10 темах, які розкривають сутність основних складових курсу.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «Публічне адміністрування» є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань, умінь та навичок у сфері публічного адміністрування, що забезпечує здатність ефективно здійснювати управлінську діяльність у державних і муніципальних органах, брати участь у розробленні та реалізації державної політики, впроваджувати принципи належного врядування, забезпечувати публічність, прозорість і результативність управлінських рішень. Основними завданнями вивчення ОК «Публічне адміністрування» є опанування теоретичних основ публічного адміністрування, його принципів, функцій та інструментів; сформування розуміння правових, організаційних та етичних основ діяльності суб'єктів публічного управління; розвинути здатність аналізувати й оцінювати ефективність управлінських процесів та рішень у публічному секторі; навчити застосовувати інструменти стратегічного планування, програмно-цільового та проектного підходів в органах публічної влади; сприяти формуванню навичок комунікації, публічних консультацій та взаємодії з громадськістю і стейкхолдерами.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК)

ФК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

ФК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

ФК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті
Якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність

ПРН 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Управління знаннями
7. Робота в режимі невизначеності
8. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	32	14	89	-	135/4,5 кр.
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	20	10	105	-	135/4,5 кр.

Підсумковий контроль – екзамен

Політика освітнього компонента

Під час занять заохочується активна участь здобувачів у виконанні практико-орієнтованих завдань, що забезпечує створення умов для формування практичних умінь і навичок у сфері управлінських процесів на рівні публічної влади. Освітній процес вибудовується на засадах студентоцентрованого підходу. Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням пізнавальної активності, креативності та рівня глибини опанування матеріалу.

У процесі засвоєння курсу обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Роботи повинні відображати оригінальні дослідження, розрахунки або авторські висновки здобувачів. Недотримання вимог академічної доброчесності може проявлятися у відсутності належних посилань на використані джерела, фабрикуванні чи підробці матеріалів, списуванні (зокрема із застосуванням мобільних пристроїв), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких порушень є підставою для незарахування роботи викладачем. У випадках виявлення плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати відповідне завдання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP)
<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

- Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

Структура освітнього компонента

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗОЧНА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
БЛОК 1. Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві									
Тема 1. Предмет і методологічні основи публічного адміністрування	2	-	10	12	2	-	12	14	1; 2; 3; 5; 7; 8; 10; 19; 22
Тема 2. Публічна сфера - єдність економічної, соціальної та політичної сфер	4	2	8	14	2	2	10	14	1; 2; 3; 4; 6; 9; 10; 11; 16; 19
Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	4	2	9	15	2	2	10	14	1; 2; 3; 6; 7; 8; 9; 11; 13; 15; 18; 19
Тема 4. Публічне адміністрування та влада	4	2	8	14	2	-	10	12	1; 3; 4; 5; 6; 10; 17; 18; 19; 21
Тема 5. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада	2	2	10	14	2	-	10	12	

БЛОК 2. Організація публічного адміністрування									
Тема 6. Закони та принципи публічного адміністрування	4	2	8	14	2	2	10	14	1-5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15
Тема 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	4	2	8	14	2	2	10	14	1-5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15;
Тема 8. Бюрократія в системі публічного адміністрування	4	-	10	14	2	-	11	13	1-5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 18
Тема 9. Результативність та ефективність у сфері публічного адміністрування	2	2	8	12	2	2	10	14	1; 2; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19
Тема 10. Відповідальність у публічному адмініструванні	2	-	10	12	2	-	12	14	1; 2; 3; 4; 6; 7; 9; 12; 14; 16
Усього	32	14	89	135	20	10	105	135	

Програма освітнього компонента

БЛОК 1. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМНЕ ЯВИЩЕ В СУСПІЛЬСТВІ

ТЕМА 1. Предмет і методологічні основи публічного адміністрування

Основні заходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Предметна сфера публічного адміністрування. Методологічна основа. Співвідношення управління та адміністрування. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.

ТЕМА 2. Публічна сфера - єдність економічної, соціальної та політичної сфер

Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології. Співвідношення економіки та політичної економії. Особливості поведінки людей у економічній та політичній сферах. Соціальна сфера: публічне адміністрування та людина; публічне адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство. Дія ринкових принципів у політичній сфері. Публічна сфера і публічна політика.

ТЕМА 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.

ТЕМА 4. Публічне адміністрування та влада

Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування. Влада як основний засіб публічного адміністрування. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. Держава як суб'єкт політичної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм.

ТЕМА 5. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада

Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування – демократична основа управління в державі. Основні фактори формування місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.

БЛОК 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

ТЕМА 6. Закони та принципи публічного адміністрування

Загальний закон соціального управління – залежність управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Закон розмежування центів влади та управління. Закон централізації та децентралізації влади. Закон системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування. Загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси. Застосування принципів публічного адміністрування.

ТЕМА 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Управління як визначальна функція публічного адміністрування. Управлінське рішення як наукова категорія. Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей. Визначення цінностей та цілей – визначальна ланка прийняття рішень. Роль конкуренції в процесі прийняття рішень. Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень. Послідовність етапів прийняття рішень. Динаміка виконання рішень.

ТЕМА 8. Бюрократія в системі публічного адміністрування

Антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування Бюрократія як наукова категорія. Теорія бюрократії М. Вебера. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії. Основні ознаки та атрибути бюрократії. Політизація вищого чиновництва. Публічна служба. Поняття корупції та корупційних дій. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності. Зони „підвищеного” ризику проявів корупції. Фактори запобігання проявам корупції: політичний, кадровий, морально-психологічний.

ТЕМА 9. Результативність та ефективність у сфері публічного адміністрування

Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування. Фактори результативності та ефективності публічного адміністрування. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування. Критерії результативності та ефективності публічного адміністрування. Фактори підвищення результативності та ефективності публічного адміністрування.

ТЕМА 10. Відповідальність у публічному адмініструванні

Правопорушення та відповідальність. Відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування. Відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування. Правопорушення та відповідальність при здійсненні міжнародної публічної діяльності.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Запропонувати модель управлінського рішення для вирішення однієї з актуальних проблем органів місцевого самоврядування (на вибір здобувача вищої освіти): управління муніципальними ресурсами (матеріальними або фінансовими); надання адміністративних послуг; участь громадськості у прийнятті управлінських рішень. Роботу подати у вигляді презентації.
2	Проаналізуйте впровадження програми «Prozorro» для системи публічного управління України за наступною структурою: проблеми; зацікавлені сторони; прийняття рішення; результати; висновки про отримані результати для органів публічного управління.
3	Підготувати проекти/відео-презентації з актуальних проблем публічного адміністрування (5 балів за 1 проєкт/відеопрезентацію).
4	За обраною темою згідно до питань, винесених на самостійне опрацювання, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність

Схема курсу (теми для самостійного опрацювання)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Предмет і методологічні основи публічного адміністрування	Складові публічного управління. Діяльність, яка тісно пов'язана із політикою, законом та громадянським суспільством. Державне управління, де суб'єктом виступає держава в особі відповідних структур. Управління органів місцевого самоврядування. Громадське управління, де суб'єктами є недержавні утворення. Централізація. Деконцентрація. Елементи сучасної системи місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада. Особливість місцевого самоврядування. Система територіальної влади в Україні. Функції місцевого самоврядування. Засади регіональної влади в Україні. Громадське управління. Громадська організація. Адміністрація в публічному управлінні. Public administration. Публічне адміністрування. Публічна адміністрація. Адміністрування. Механізми публічного адміністрування. Реформа публічної адміністрації.

Публічна сфера - єдність економічної, соціальної та політичної сфер	Витоки концепції сталого (збалансованого) розвитку. Форум Ріо-92 та його рішення. Глобальні конвенції ООН та стан їх імплементації в Україні. Мета й основні принципи концепції сталого розвитку. Міжнародні форуми після Ріо92 та їх рішення Тенденції змін основних властивостей компонентів природи. Індикатори сталого розвитку. Ресурси забезпечення сталого розвитку України. Основні завдання переходу України до сталого розвитку. Держава як гарант соціальної політики. Публічне управління соціальним захистом. Система соціального захисту населення. Види соціальної допомоги. Забезпечення державою безпеки прав та інтересів споживачів. Державна політика у сфері розвитку культури. Проблеми самоідентифікації осередків суспільства за мовними, культурно-історичними, або релігійними ознаками, основні завдання державної політики у відповідних сферах. Державне регулювання сферою ЖКГ. Механізми керування взаємовідносинами між постачальниками та споживачами послуг ЖКГ. Управління освітою як галузь державної діяльності. Державна політика в галузі освіти. Законодавче та нормативно-правове забезпечення освітньої галузі. Моніторинг якості освіти. Регулююча і контролююча функція держави у підготовці фахівців. Ліцензування, акредитація та атестація навчальних закладів. Охорона здоров'я як складова соціальної та гуманітарної політики держави. Особливості державного управління в галузі охорони здоров'я. Стан та основні проблеми охорони здоров'я в Україні. Здоров'я як біологічна, соціальна та економічна категорія. Проблеми здоров'я населення України і шляхи їх розв'язання.
Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	Питання легітимності влади, підтримка демократії в Україні. Легітимність політичної влади. Громадянська культура. Демократія та соціальна політика. Суб'єкти та функції соціальної політики. Соціальна політика та соціальна структура (стратифікація) України. Поняття та основні компоненти соціальної структури.
Публічне адміністрування та влада	Управління зв'язками в публічному управлінні. Переговорний процес як інструмент управління зовнішніми зв'язками. «Урядування в мережі». «Трирівнева концепція» публічного управління Леслі Пала. Організація масової свідомості та поведінки як елемент публічного управління. Технології управління масовою свідомістю і поведінкою. «Вікно Овертона» та «доктрина шоку». Комунікативний вплив як інструмент публічного управління. Компаративний аналіз принципів публічного та державного управління.
Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада	Публічне адміністрування і демократичне врядування: співвідношення понять. Принципи публічного управління на муніципальному рівні. Засоби реалізації

	принципів публічного управління на муніципальному рівні. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Взаємодія органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Якість владно громадського партнерства на муніципальному рівні.
Закони та принципи публічного адміністрування	Закономірності публічного управління. Чинники вибору у публічному управлінні та адмініструванні. Базові моделі публічного управління та адміністрування. Самоорганізація в системі публічного управління та адміністрування. Підходи у публічному управлінні та адмініструванні. Парадигма досліджень публічного управління та адміністрування.
Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	Участь громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики. Новітні форми залучення громадян до процесу прийняття рішень: е-охоплення, е-включення, е-участь, е-партнерство. Електронне громадське обговорення проєктів нормативно-правових актів та інших документів, що мають значне суспільне значення. Електронна взаємодія громадських рад з відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.
Бюрократія в системі публічного адміністрування	Громадянин й демократія. Роль політичних партій у розвитку демократії. Статус і функції політичних партій у політичній системі України. Виникнення багатопартійності. Представництво інтересів через посередництво партій в Україні. Організаційні засади партійної діяльності та їх вплив на демократію. Вибори, громадянин, демократія. Вибори як інститут демократії. Роль громадянина у демократизації суспільства. Модель демократичного громадянина і культура громадянськості. Активна громадянська позиція й громадянська участь.
Результативність та ефективність у сфері публічного адміністрування	Адміністративні послуги держави: соціально-економічна сутність та критерії оцінки якості надання. Поняття універсальної послуги. Оцінка результативності та ефективності здійснення державного управління. Детермінанти підвищення ефективності публічного управління та адміністрування. Ноосферне управління в системі державної влади.
Відповідальність у публічному адмініструванні	Ознаки корупційних дій. Безпосередні причини та умови розвитку корупції в публічному управлінні. Зони «підвищеного» ризику прояву корупції у сфері публічного управління. Загальна характеристика антикорупційного національного та міжнародного законодавства. Антикорупційна стратегія України

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями	Опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність	Пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті	Пояснення, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, демонстраційні методи, виконання індивідуальних завдань, проблемний виклад	Поточний контроль: усне опитування, підбір і проведення інтерактивних вправ щодо налагодження комунікацій в колективі. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)	Опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль, практико-орієнтовані завдання, підготовка тез доповідей, захист презентації, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий екзамен.

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку/диференційного заліку.

. Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Частина 1. Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві	Частина 2. Організація публічного адміністрування
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Практико-орієнтовані завдання	10	10
	Тестування	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Розрахувати дефіцит бюджету на наступний бюджетний період спираючись на данні розміщені на сайті https://openbudget.gov.ua/ . Запропонуйте інструменти покриття дефіциту	10	
	На базі обраного органу місцевого самоврядування запропонуйте варіанти формування та розподілу бюджетних ресурсів в результаті запровадження нової інвестиційної програми	10	

	Підготувати проєкти/відео-презентації з актуальних проблем наукової діяльності	5
	Розробити схеми або таблиці за темою	5
	Підсумковий контроль: екзамен (максимальний бал – 40)	40
	Загальний бал (максимальний бал – 100)	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Проекти/відео-презентації з актуальних проблем проєктного менеджменту, розробка схем і таблиць	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання (розрахунок показників, ситуаційні завдання, ідентифікація і вирішення проблем тощо) Самостійна робота практичного спрямування (розробка проєктів, їх оцінка тощо)	10 балів: – 9-10 балів – завдання виконане самостійно, добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню, розраховує показники для обґрунтування управлінських рішень. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 7-8 балів – завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 5-6 Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю. В ході виконання завдання

	застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел. Має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну. – 3-4 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач віддає перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. - 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	--

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті *Бюджетний менеджмент* є екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 1 теоретичне питання (10 балів), практичне завдання (10 балів) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями	добре	8	33-35

самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Бельська Т. В. Основи публічного управління та адміністрування : конспект лекцій для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 68 с
2. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
3. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с
4. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 190 с
5. Мороз В. В., Сафронова О. М., Олійник Н. І. Регуляторна політика у сфері господарської діяльності : конспект лекцій. Київ : НАДУ, 2020. 196 с.
6. Азарова А.О. та ін. Публічне управління та адміністрування: навчальний посібник. Вінниця. ВНТУ. 2019. 188 с.
7. Нагаєв В.М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2018. 278 с.
8. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.

Допоміжна

9. Конституція України // Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. С. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

10. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
11. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
12. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27.02.2014 р. № 794-VII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
13. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97- ВР (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
14. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. № 586-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
15. Закон України, «Про Рахункову палату України» від 2.07.2015 р. № 576-VIII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
16. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 р. № 11 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>.
17. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» від 24.01.2012 р. № 44 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.
18. Наказ Міністерства фінансів України і Головного управління Державного казначейства України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів» від 10.12.1999 р. № 114 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0890-99>.
19. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
20. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.
21. Положення про Міністерство фінансів України : Затверджено постановою Кабінету 23 Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>.

Електронні ресурси:

22. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
23. Президент України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.president.gov.ua/>
24. Кабінет Міністрів України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> Національне агентство України з питань державної служби. Офіційний веб-портал. URL: <https://nads.gov.ua/>
25. Портал управління знаннями. Освітня платформа у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
26. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.center.gov.ua/pro-tsentr/proekti/sigma>

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти <https://v.gd/Wxvnwy>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Rafał Lizut. Wpływ czwartej rewolucji przemysłowej na bezpieczeństwo państwa. Bulgaria, Sofia: Professor Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences. 2025, 239 p.
2. Олена Галушко, Rafal Lizut. Вплив воєнного стану на аналіз маркетингового середовища компанії. *Науковий вісник ДДУВС*. 2023. Спеціальний випуск № 2, С. 263-268. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-6-263-268.
3. Vakulych M., Lizut R. Basic components of the investment climate formation of the Ukrainian economy in modern conditions of globalization transformations. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2021. Volume 1 (1). С. 56-65. DOI 10.31733/2786-491X-2021-56-65.
4. Didenko Anastasiia, Kravets Olena, Kovalenko-Marchenkova Yevheniia, Rafał Lizut. Cognitive Approach To Modeling Population's Quality Of Life. *Economics And Law Review*. 2021. 1(2). Р. 81-90. DOI 10.31733/2786-491X-2021-2-81-90
5. Лізут Рафал Анджей, Управління організаційно-економічною безпекою аграрних підприємств: стратегії, механізми, системи. Харків: Смугаста типографія, 2019. 321 с.
6. Лізут Р. А. Ідентифікація станів захищеності в господарській діяльності підприємств. Вісник СНАУ. Серія «Економіка і менеджмент». № 4 (72). 2017. С. 161-167.